

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

2. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552)

มาตรา 42 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ให้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

บรรดาบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

3. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)

มาตรา 7 เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

4. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ว 3156 ลงวันที่ 20 กันยายน 2547 เรื่อง แนวทางปฏิบัติการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

2. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)

มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ว 3156 ลงวันที่ 20 กันยายน 2547 เรื่อง แนวทางปฏิบัติการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลเมืองเป็นเทศบาลนคร

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

2. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)

มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ซึ่งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ว 3156 ลงวันที่ 20 กันยายน 2547 เรื่อง แนวทางปฏิบัติการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนชื่อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

2. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)

มาตรา 12 ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 การเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคหนึ่ง สิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้น เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0205/ว 411 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549 และ ที่ มท 0205.3/ว 1266 ลงวันที่ 9 เมษายน 2547 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการขอเปลี่ยนแปลงชื่อจังหวัด อำเภอ และตำบล หมู่บ้าน หรือสถานที่ราชการอื่น ๆ

4. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0890.2/ว 1796 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2557 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการขอเปลี่ยนแปลงชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

2. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552)

มาตรา 12 ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 การเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคหนึ่ง สิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้น เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศ กระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0313.1/ ว 2510 ลงวันที่ 6 กันยายน 2544 เรื่อง การยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาตำบลกับเทศบาล

หลักเกณฑ์การรวมและการยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552)

มาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 41 สภาตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 40 ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ได้ออกประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 41 ทวิ สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยให้นำมาตรา 40 และมาตรา 41 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 41 ตรี สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

ให้นำมาตรา 41 และมาตรา 42 วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับกับการรวมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา 41 จัตวา ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศยุบรวมสภาตำบลทั้งหมดและองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคน โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว

การรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

การสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคนแต่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรือโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ไปรวมได้โดยสะดวก กระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ได้

ให้นำมาตรา 41 และมาตรา 42 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับการยุบและรวมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา 42 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วย การเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ให้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

บรรดาบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย เรื่อง การสำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น พ.ศ. 2547

3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.1/ ว 1177 ลงวันที่ 2 เมษายน 2547 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดตั้งและยุบรวมสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

4. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ ว 2206 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เรื่อง การดำเนินการยุบรวมสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การรับรวม และแยกพื้นที่บางส่วน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552)

มาตรา 41 เบญจ สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแยกพื้นที่บางส่วนไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือรับพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมารวมด้วยได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

การสำรวจเจตนารมณ์เกี่ยวกับการรวม ยุบรวม รับรวม และแยกพื้นที่ในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

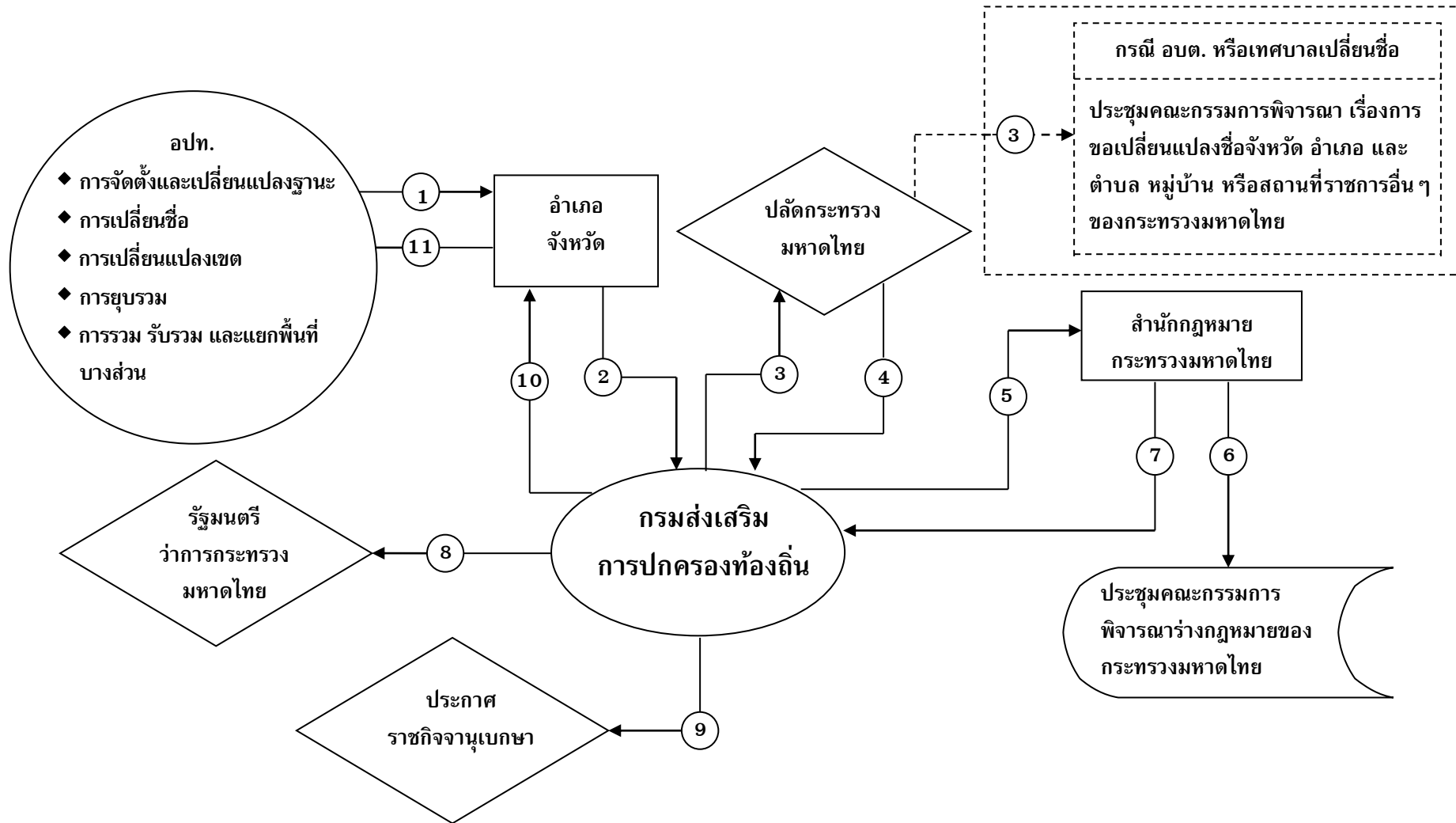
การโอนงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้ เจ้าหน้าที่ของสภาตำบล หรือพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สภาตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นผู้โอนและผู้รับโอนตกลงกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย เรื่อง การสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตสภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น พ.ศ. 2547

3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0890.2/ว 517 ลงวันที่ 26 เมษายน 2547 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการรับรวมและแยกพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนการเสนอร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะ/การเปลี่ยนชื่อ/
การเปลี่ยนแปลงเขต/การรวมและยุบรวม/การรวบรวม และแยกพื้นที่บางส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

คำอธิบายแผนผังการดำเนินการ
**เสนอร่างการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะ/การเปลี่ยนชื่อ/การเปลี่ยนแปลงเขต/
 การรวมและยุบรวม/การรับรวม และแยกพื้นที่บางส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

1. กรณีการจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงฐานะ การเปลี่ยนชื่อ การเปลี่ยนแปลงเขต การยุบรวม และการรวมรับรวม และแยกพื้นที่บางส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวบรวมเอกสารส่งอำเภอ/จังหวัด ตามลำดับ (จำนวนเอกสารข้อมูล 30 ชุด)
2. อำเภอ/จังหวัด ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารและพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อโปรดมีบัญชาให้นำเข้าพิจารณาใน (กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลขอเปลี่ยนชื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องขอเปลี่ยนแปลงชื่อจังหวัด อำเภอ และตำบล หมู่บ้าน หรือสถานที่ราชการอื่นๆ ของกระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบพิจารณาก่อน เมื่อที่ประชุมมีมติเห็นชอบจึงเสนอ ต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย
4. ปลัดกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบและมีบัญชาให้นำเข้าคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย
5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม ส่งให้สำนักกฎหมายสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
6. ประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย
7. สำนักกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย แจ้งมติที่ประชุมให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ และพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมติที่ประชุมก่อนเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
8. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย
9. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่งประกาศกระทรวงมหาดไทยลงประกาศราชกิจจานุเบกษา
10. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งเรื่องให้ จังหวัด/อำเภอ ทราบ
11. จังหวัด/อำเภอ แจ้งเรื่องให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง

ขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องรายงานขอจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลผ่านความเห็นชอบของอำเภอและจังหวัดตามลำดับมากระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ทั้งนี้ ต้องมีข้อมูลถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามนัย มาตรา 7 มาตรา 9 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ ว 3156 ลงวันที่ 20 กันยายน 2547 พร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบการพิจารณาขอยกฐานะ ดังนี้

(1) แบบสำรวจข้อมูลการขอจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากอำเภอและจังหวัด ตามลำดับ

(2) รายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลได้

(3) คำบรรยายแนวเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่ขอจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลตามข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงแนวเขตตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอ..... จังหวัด..... อันเป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

(4) แผนที่ท้ายร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ขอจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล โดยต้องตรวจสอบชื่อสถานที่ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ ในรอบแผนที่ให้ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ โดยจะต้องให้นายอำเภอแห่งท้องที่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธาขององค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นข้างเคียงที่มีแนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นทั้งหมด เป็นผู้ลงนามรับรองแนวเขตตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0313.1/ ว 2067 ลงวันที่ 10 กันยายน 2541 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0313.1/ ว 1048 ลงวันที่ 30 เมษายน 2545

(5) แบบสำรวจความเห็น/รายงานการประชุมของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่

(6) กรณีที่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลและพร้อมไปกับการเปลี่ยนชื่อ ซึ่งจะขอใช้ชื่อไม่ตรงกับชื่อเดิม ให้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่มาประกอบด้วย โดยถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0204/ ว 695 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2520 มาใช้โดยอนุโลม

โดยเอกสารตามข้อ (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) จะต้องจัดส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 30 ชุด

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตรวจพิจารณาหลักฐานเอกสารตามข้อ 1 ประกอบข้อกฎหมาย เหตุผลและความจำเป็นในการขอจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล ให้ครบถ้วนถูกต้อง

3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย พร้อมแผนที่ท้ายร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีบัญชา กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลขอเปลี่ยนชื่อให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องการขอเปลี่ยนแปลงชื่อจังหวัด อำเภอและตำบล

หมู่บ้าน หรือสถานที่ราชการอื่นๆ ของกระทรวงมหาดไทยตรวจพิจารณาก่อน เมื่อที่ประชุมมีมติเห็นชอบ จึงเสนอต่อ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยตรวจพิจารณา

4. คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย จะกำหนดการประชุมตรวจพิจารณาร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยและแผนที่ท้ายร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย โดยเชิญผู้แทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมชี้แจงด้วย แล้วจึงแจ้งผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ดังนี้

กรณีที่ 1 หากมีรายละเอียดที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องสมบูรณ์ตามความเห็นของที่ประชุมแล้ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต้องประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรับไปแก้ไขและดำเนินการให้เป็นไปตามมติที่ประชุมเสียก่อน แล้วจึงนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ อีกครั้งหนึ่ง

กรณีที่ 2 หากที่ประชุมเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยและแผนที่ท้ายร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยตามที่เสนอ จะแจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบมติที่ประชุมและให้พิจารณาดำเนินการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาต่อไป

5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเสนอร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเทศบาลตำบล..... พ.ศ. .... เพื่อให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยลงนามประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเทศบาลตำบล..... พ.ศ. ....

6. เมื่อประกาศกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขั้นตอนการยกฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง

1. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล
2. กรณีแนวปฏิบัติเพิ่มเติมในข้อ 1 (3), (5) ส่วนของคำบรรยายแนวเขตและแผนที่ท้ายมีแนวปฏิบัติ ดังนี้
  - (1) กรณีเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาล ให้เทียบเคียงจากประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาล..... อำเภอ..... พ.ศ. ....
  - (2) กรณีเทศบาลตำบลเดิมที่มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบล..... พ.ศ. .... ไม่ต้องจัดทำคำบรรยายแนวเขตและแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย

ขั้นตอนการยกฐานะเทศบาลเมืองเป็นเทศบาลนคร

1. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล
2. กรณีแนวปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้
  - (1) โดยให้ผ่านความเห็นชอบเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด โดยไม่ต้องผ่านนายอำเภอ
  - (2) คำบรรยายแนวเขตและแผนที่ท้ายไม่ต้องจัดทำ

ขั้นตอนการเปลี่ยนชื่อเทศบาลตำบล/เทศบาลเมือง/เทศบาลนคร

1. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกันกับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล
2. กรณีแนวปฏิบัติเพิ่มเติมในส่วนของคำบรรยายแนวเขตและแผนที่ท้ายไม่ต้องจัดทำ

ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบล/เทศบาลเมือง/เทศบาล

1. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

ขั้นตอนการรวมและยุบรวม อบต. กับ อบต. หรือ อบต. กับ เทศบาล
การรวม

1. การสำรวจเจตนาของประชาชนในการรวม ตามมาตรา 41 ทวิ มาตรา 41 ตรี ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.1/ว 1177 ลงวันที่ 2 เมษายน 2547 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดตั้งและยุบรวมสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในส่วนของ การสำรวจเจตนาของประชาชนให้อำเภอประชุมราษฎรดำเนินการ ดังนี้
  - (1) ให้สำรวจเจตนาของประชาชนโดยการประชุมราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะไปรวม ถ้าเสียงข้างมากของราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะไปรวมประสงค์จะไปรวม และ
  - (2) ให้สำรวจเจตนาของประชาชนโดยการประชุมราษฎรในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับรวม ถ้าเสียงข้างมากของราษฎรในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับรวมประสงค์ที่จะรับรวมแล้วให้ดำเนินต่อไปในข้อ 2
2. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

การยุบรวม

1. การสำรวจเจตนาของประชาชนในการยุบรวม ตาม 41 จัตวา ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0890.2/ว 2206 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เรื่อง การดำเนินการยุบรวมสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งในส่วนของ การสำรวจเจตนาของประชาชนให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย เรื่อง การสำรวจเจตนาของประชาชนในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น พ.ศ. 2547 ดำเนินการ ดังนี้
  - (1) ให้สำรวจเจตนาของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกยุบ ถ้าเสียงข้างมากขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกยุบประสงค์จะไปรวมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดกันภายในอำเภอเดียวกันแล้วให้ดำเนินการต่อไปในข้อ 2
2. ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล

ขั้นตอนการรวม การรวบรวม การแยกพื้นที่ของ อบต. และ เทศบาล

1. การสำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนในการรวม รวบรวม และแยกพื้นที่บางส่วนให้ถือปฏิบัติ ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0890.2/ว 517 ลงวันที่ 26 เมษายน 2547 เรื่อง ชักซ้อม แนวทางปฏิบัติการรวบรวมและแยกพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในส่วนของ การสำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย เรื่อง การสำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปรวม กับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น พ.ศ. 2547 โดยอนุโลม ดำเนินการ ดังนี้
  - (1) ให้สำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแยกพื้นที่บางส่วน ถ้าเสียงข้างมากของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแยกพื้นที่บางส่วนประสงค์ จะให้แยกพื้นที่บางส่วนไปรวมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวบรวม และ
  - (2) ให้สำรวจเจตนาารมณ์ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรวบรวม ถ้าเสียงข้างมาก ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรวบรวมประสงค์ที่จะรวบรวมพื้นที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมารวมด้วย แล้วให้ดำเนินการต่อไปในข้อ 2
2. ดำเนินการตามข้อ 1 - 6 เช่นเดียวกัน กับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น เทศบาลตำบล

ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติในขั้นตอนการจัดตั้ง และเปลี่ยนแปลงฐานะ/การเปลี่ยนชื่อ/
การเปลี่ยนแปลงเขต/การรวมและยุบรวม/การรับรวม และแยกพื้นที่บางส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล)	อำเภอ	จังหวัด	กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น	กระทรวงมหาดไทย	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย	ส่งประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา
<ul style="list-style-type: none"> จัดเตรียมเอกสารส่งอำเภอ จำนวน 30 ชุด ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน สำเนารายงานการประชุม คำบรรยายแนวเขต แผนที่ท้าย <p>ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ ๑ เดือน</p>	<ul style="list-style-type: none"> อำเภอ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้ความเห็นชอบส่งจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> จังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องให้ความเห็นชอบส่งคณะกรรมการ 	<ul style="list-style-type: none"> สส. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารส่ง อปท. 			
<ul style="list-style-type: none"> จัดส่งผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดฯ, ช่างฯ เข้าร่วมประชุม 				<p>ประชุม คกก. พิจารณาร่างกฎหมายกระทรวงมหาดไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> 		
				<p>อปท. แก้ไขเอกสารให้ถูกต้องตามมติที่ประชุม</p>	<ul style="list-style-type: none"> รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงนาม 	

การจัดทำแผนที่และคำบรรยายเขตการปกครอง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนที่เขตการปกครอง คือ การเขียนเส้นเขตการปกครองและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องลงในแผนที่ให้ถูกต้องสอดคล้องกับแนวเขตปกครองตามคำบรรยายแนวเขตการปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงเป็นสัญลักษณ์อาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถมองเห็นและเข้าใจได้โดยง่าย และเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่จะนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 4 ให้ได้ความหมายของ “ตำบล” ไว้ว่า ตำบลตามกฎหมายลักษณะปกครองที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลไม่มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1. อุปกรณ์และข้อมูลในการจัดทำแผนที่เขตการปกครอง

1) แผนที่ประเทศไทย มาตราส่วน 1 : 50,000 ชุด L 7017 แผนที่หรือระวางบริเวณที่จัดทำแนวเขตการปกครอง ใช้เทปติดเพื่อกันเลื่อน

2) กระดาษลอกลาย

3) คำบรรยายแนวเขตปกครองตำบล กิ่งอำเภอ อำเภอ และจังหวัด

4) อื่นๆ เช่น ปากกา ดินสอ ไม้บรรทัด ตารางแสดงการใช้อ่านค่ากริด

2. การจัดทำแผนที่เขตการปกครอง

1) ใช้กระดาษลอกลายทาบบนแผนที่ประเทศไทย มาตราส่วน 1 : 50,000 ชุด L 7017 แผนที่หรือระวางบริเวณที่จัดทำแนวเขตการปกครอง ใช้เทปติดเพื่อกันเลื่อน

2) เขียนเส้นกริดและค่าประจำเส้นกริดประจำไว้ทุกเส้นลงในกระดาษลอกลาย เพื่อเป็นเครื่องหมายหลัก ให้ผู้ใช้สามารถนำไปทาบลงบนแผนที่ฐานได้ถูกต้องตรงตามตำแหน่ง

3) ใช้แนวเขตปกครองตามคำบรรยายแนวเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้จัดทำขึ้น ลากเส้นแสดงแนวเขตลงบนกระดาษลอกลายซึ่งทาบอยู่บนแผนที่ทหาร เส้นใดเป็นแนวเขตปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุไว้ให้ชัดเจน

4) รายละเอียดที่สำคัญอื่นๆ ซึ่งมีได้มีระบุไว้ในแผนที่ทหาร เช่น ถนน หมู่บ้าน ตำบล กิ่งอำเภอและอำเภอ หรือหลักเขตที่ได้จัดทำขึ้นใหม่ ให้ระบุเพิ่มเติมไว้บนกระดาษลอกลาย ให้ถูกต้องตามตำแหน่งที่ตั้งด้วย

5) การจัดทำคำชี้แจงประกอบ ให้จัดทำไว้ที่มุมล่างซ้ายของกระดาษลอกลายหรือตำแหน่งที่เหมาะสมชี้แจงรายละเอียดหรือข้อมูลที่จำเป็น แสดงเครื่องหมายและคำอธิบายเครื่องหมายที่ใช้กับแผนที่ให้ชัดเจน โดยเฉพาะเครื่องหมายที่คิดขึ้นใช้เป็นพิเศษ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่แสดงไว้ในแผนที่ที่จัดทำขึ้น

6) เมื่อจัดทำแผนที่เขตการปกครองเสร็จแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด เจ้าของท้องที่และท้องที่ข้างเคียงพิจารณาตรวจสอบ และลงนามรับรองแนวเขตการปกครอง ในแผนที่ดังกล่าว โดยให้จัดทำไว้ที่มุมล่างขวาของกระดาษลอกลาย

3. การอ่านค่าพิกัด

พิกัดที่นำมาใช้ในการกำหนดเขตการปกครอง คือ ระบบ UTM (Transverse Mercator) หรือเรียกว่าพิกัดกริด (Grid Coordinates)

3.1 พิกัดกริด

เป็นพิกัดตารางสี่เหลี่ยมประกอบด้วยเส้นตรง 2 ชุด คือ

1) เส้นตรงขนานกันในแนวตั้ง (Easting) เริ่มจากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก ตามรูปตัวอย่าง รูป ก คือ เส้นที่ควบคุมโดยเลข 82, 83, 84, 85

2) เส้นตรงขนานกันในแนวนอน (Northing) เริ่มจากทิศใต้ขึ้นไปทิศเหนือ ตามตัวอย่าง รูป ก คือ เส้นที่ควบคุมโดยเลข 34, 35, 36, 37, 38

3.2 วิธีการอ่านค่าพิกัด

3.1 ให้อ่านตามค่าที่กำหนดไว้บนแต่ละเส้น โดยอ่านค่าเส้นขนานแนวตั้งก่อน คือ ค่าเส้นกริดที่เรียงจากซ้ายไปขวา และจึงอ่านค่าเส้นขนานแนวนอน คือค่าเส้นกริดที่เรียงจากล่างขึ้นบน

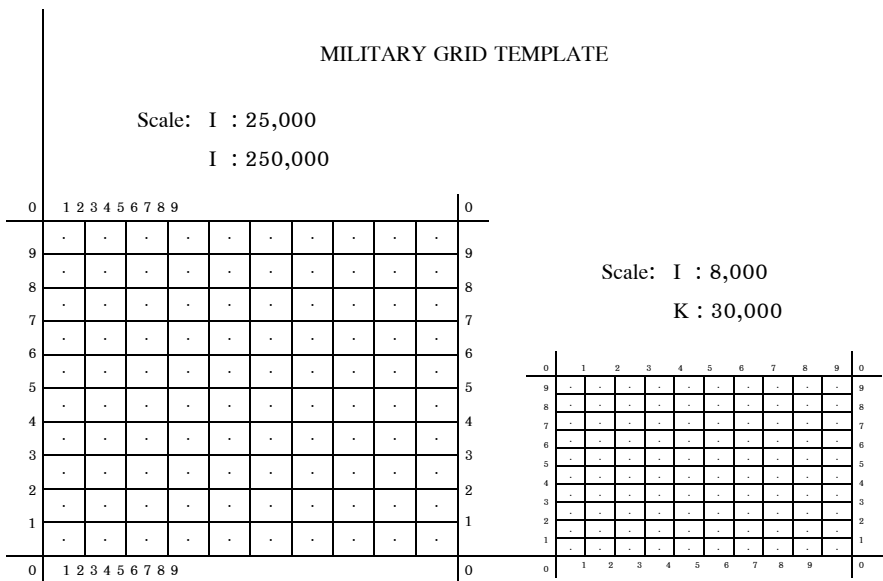
3.2 ให้กำหนดแต่ละช่องที่เส้นกริดแนวตั้งและเส้นกริดแนวนอนตัดกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบ่งย่อยแต่ละด้านออกเป็นสี่ส่วน หรือใช้อุปกรณ์การอ่านค่าเส้นกริด (ตามรูป ข) ทาบเข้าไปให้พอดีช่องแล้วอ่านค่าตำแหน่งที่ต้องการ

3.3 การอ่านค่าพิกัดกริดในแผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ประกอบไปด้วยเลข 6 ตัว และมีอักษรประจำจัตุรัสหน้าหน้าเลข 6 ตัวเสมอ เช่น NR 832374 (ให้ดูรูป ก และ ค ประกอบ)

NR คือ อักษรกำหนดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 100,000 Meter Square Identification และในสี่เหลี่ยมจัตุรัสนี้จะแบ่งเป็นช่อง 100 ช่องๆ ละ 1 กิโลเมตร ซึ่งก็คือช่องเส้นขนานแนวตั้ง (Easting) และเส้นขนานแนวนอน (Norting) นั้นเอง และอักษรจะเรียงไปตามหลักสากลโลก ซึ่งจาก NR ก็จะเป็น PR เป็นต้น

832 คือ ค่าเส้นกริดแนวตั้ง (Easting) “83” เป็นค่าหนึ่งในค่าจาก 00 ถึง 99 ของ NR ส่วน “2” ก็คือการแบ่งค่าแนวตั้งระหว่างเส้นกริดแนวตั้ง “83” กับ “84” ออกเป็น 10 ช่อง ซึ่งก็อยู่ในส่วนระหว่างช่องที่ 2 กับช่องที่ 3

374 คือ ค่าเส้นกริดแนวนอน (Norting) “37” เป็นค่าหนึ่งในค่าจาก 00 ถึง 99 ของ NR ส่วน “4” ก็คือ การแบ่งค่าแนวนอนระหว่างเส้นกริดแนวนอน “37” กับ 38” ออกเป็น 10 ช่อง ซึ่งก็อยู่ระหว่างช่องที่ 4 กับช่องที่ 5

รูป ข

<p>SAMPLE 1000 METER GRID SQUARE ตัวอย่างกริด 1,000 ม.</p> <p>(1)</p> <p>100,000 M. SQUARE IDENTIFICATION อักษรประจำจัตุรัส 100,000 ม.</p> <p>(3) NR PR 600</p> <p>GRID ZONE DESIGNATION และอักษรประจำเขตกริด</p> <p>47P</p>	<p>100 METER REFERENCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Read large numbers labeling the VERTICAL grid line left of point and estimate tenths (100 meters) from grid line to point. 2. Read large numbers labeling the HORIZONTAL grid line below point and estimate tenths (100 meters) from grid line to point. <p>Example: 832374</p> <p>WHEN REPORTING ACROSS A 100,000 METER LINE. PREFIX THE 100,000 METER SQUARE IDENTIFICATION, IN WHICH THE POINT LIES. Example: 8R832374</p> <p>WHEN REPORTING OUTSIDE THE GRID ZONE DESIGNATION AREA, PREFIX THE GRID ZONE DESIGNATION. Example: 47PHR832374</p>	<p>ตัวอย่างพิกัด 100 เมตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านตัวเลขใหญ่ประจำเส้นกริดแนวตั้งทางซ้ายของจุด และประมาณทศนิยม (100 เมตร) จากเส้นกริดถึงจุด 2. อ่านตัวเลขใหญ่ประจำเส้นกริดแนวนอนใต้จุด และประมาณทศนิยม (100 เมตร) จากเส้นกริดถึงจุด <p>ค่าตัวอย่างพิกัดของรูปข้างบนนี้ 832374</p> <p>เมื่อรายงานข้ามจากข้างบน 100,000 เมตร ใช้เป็นอักษรประจำจัตุรัส 100,000 เมตรที่จุดในรูปข้างบนนี้ (2)</p> <p>ค่าตัวอย่างพิกัดของรูปข้างบนนี้ 8R832374</p> <p>เมื่อจะรายงานค่าพิกัดนอกเขตกริดให้เติมชื่อเขตกริดด้วย</p> <p>ค่าตัวอย่างพิกัดของรูปข้างบนนี้ 47PHR832374</p>
---	--	--

รูป ค.

ข้อสังเกต

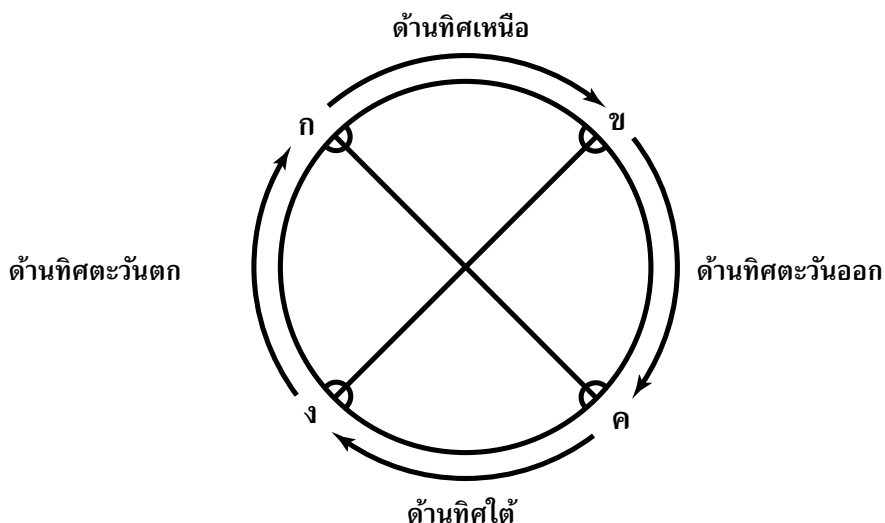
ในส่วนของแผนที่มาตราส่วน 1: 50,000 ชุด L 7017 กรอบนอกด้านล่างจะมีร่องสี่เหลี่ยม 3 ช่อง ให้ดูช่องมุมบนซ้าย (หมายเลข 1) จะปรากฏเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีค่ากริดแนวตั้งแนวนอนกำกับอยู่และมีรูปสัญลักษณ์ [๑] ข้างในรูป จากนั้นให้อ่านตำแหน่งสัญลักษณ์เป็นค่าพิกัดกริดไว้ใจ แล้วมาตรวจสอบกับช่องด้านขวา (หมายเลข 2) ถ้าตรงกันถือว่าถูกต้อง ส่วน NR ที่นำหน้าค่าพิกัดกริด 832374 ให้มาดูช่องด้านซ้ายมือ (หมายเลข 3) จะเห็น NR₀₀ PR ให้ไปดูแผนที่ (ผนวก 2) แล้วหาค่าเส้นกริดแนวตั้ง (Easting) เป็นค่า “00” เส้นนี้เข้มกว่าปกติ สังเกตได้จากแผนที่ จากนั้นอักษรประจำจุดรัศจะเป็น NR หรือ PR ให้ดูจากค่าเส้นกริดที่เป็นค่า “00” ไปทางซ้าย เป็นค่า NR ถ้ามาทางด้านขวาเป็นค่า PR ในกรณีที่กำหนดเป็น 00 $\frac{NP}{NN}$ วิธีการเหมือนข้างต้น เพียงแต่ค่าเส้นกริดที่เป็นค่า “00” ไปด้านบนเป็น NP ถ้ามาทางด้านล่างเป็น NN และในกรณี $\frac{NQ}{NP}$ $\frac{PQ}{PP}$ วิธีการก็เหมือนกัน เพียงแต่แบ่งออกเป็น 4 ช่อง โชนมุมบน

ด้านซ้ายเป็น NQ โชนมุมบนด้านขวาเป็น PQ โชนมุมล่างด้านซ้ายเป็น NP และโชนมุมล่างด้านขวาเป็น PP

4. วิธีการบรรยายแนวเขตการปกครอง

หลักการบรรยายแนวเขต คือ การอธิบายเส้นแนวเขตการปกครองในภูมิประเทศว่ามีแนวเขตเป็นอย่างไร ยึดถือตามแนวธรรมชาติหรือถาวรวัตถุ หรือมีหลักเขตปักไว้อย่างไร ให้บรรยายรายละเอียดให้ชัดเจนพอที่สามารถนำไปตรวจสอบแนวเขตในภูมิประเทศจริงได้ โดยจัดทำเป็นคำบรรยายแนวเขตไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

4.1 แบ่งช่วงคำบรรยายแนวเขตออกเป็นทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศตะวันตก แล้วเริ่มคำบรรยายจากจุดเริ่มต้น จากทิศเหนือตามลำดับ เวียนตามเข็มนาฬิกาจนถึงจุดสิ้นสุดที่ทิศตะวันตก ซึ่งเป็นจุดเริ่มของทิศเหนือ

การแบ่งช่วงบรรยายแนวเขต

- จุด ก เป็นจุดเริ่มต้นแนวเขตด้านทิศเหนือ และเป็นจุดสิ้นสุดด้านทิศตะวันตก
- จุด ข เป็นจุดเริ่มต้นแนวเขตด้านทิศตะวันออก และเป็นจุดสิ้นสุดด้านทิศเหนือ
- จุด ค เป็นจุดเริ่มต้นแนวเขตด้านทิศใต้ และเป็นจุดสิ้นสุดด้านทิศตะวันออก

จุด ง เป็นจุดเริ่มต้นแนวเขตด้านทิศตะวันตก และเป็นจุดสิ้นสุดด้านทิศใต้

4.2 การบรรยายรายละเอียดแนวเขตแต่ละทิศต้องมีจุดเริ่มต้น บรรยายแนวเขตจากจุดเริ่มต้นเวียนไปตามเข็มนาฬิกา ระบุแนวธรรมชาติ ถาวรวัตถุ ตลอดจนหลักเขตที่ใช้เป็นแนวแบ่งเขตว่าใช้สันเขา สันปันน้ำ แม่น้ำ ลำห้วย (ใช้ริมฝั่งใดหรือร่องน้ำลึก) หรือแนวถนนสายใด (ใช้กึ่งกลางหรือริมถนนด้านใด) จากจุดใดถึงจุดใด มีระยะทางเท่าใด มีทิศทางอย่างไร เป็นต้น ไปสิ้นสุด ณ จุดใด (ระบุให้ชัดเจน) ซึ่งอยู่ในท้องที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอใด และเป็นเขตติดต่อกับท้องที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดใด เป็นแนวแบ่งเขตสำหรับกรณีหลักเขตมีการปัก ณ จุดใด ให้ระบุจุดที่ปักหลักเขตให้ชัดเจน โดยระบุสิ่งปรากฏชัดในภูมิประเทศบริเวณที่ใกล้เคียง 1-2 จุด เป็นจุดยึดโยงถึงจุดปักหลักเขต เพื่อการตรวจสอบหาจุดปักหลักเขตภายหลัง ซึ่งจะมีประโยชน์กรณีหลักเขตอาจสูญหายหรือถูกเคลื่อนย้ายไปด้วย

การบรรยายแนวเขต แม้กรณีที่มีแนวธรรมชาติ หรือถาวรวัตถุเป็นแนวไปโดยตลอด หากมีแนวเขตระหว่างหน่วยการปกครองอื่นมาจดเชื่อมแล้ว ณ จุดนั้นจะต้องระบุจุดที่ตั้งให้ชัดเจน และหากจำเป็นก็ควรพิจารณาจัดทำและปักหลักเขตไว้

การบรรยายแนวเขตหน่วยการปกครองที่ติดต่อกัน หรือที่ใช้แนวเขตร่วมกันควรใช้คำบรรยายส่วนนั้นร่วมกัน ต่างกันเฉพาะท้องที่

4.3 กรณีจังหวัดชายแดนไม่ต้องบรรยายรายละเอียด แนวเขตตำบล กิ่งอำเภอ อำเภอ และจังหวัดในส่วนที่ติดต่อกับต่างประเทศ ให้ระบุเพียงว่าหน่วยการปกครองนั้นมีแนวเขตติดต่อกับประเทศใด เนื่องจากต้องใช้สนธิสัญญาซึ่งเป็นหลักฐานอยู่ทางกระทรวงการต่างประเทศเป็นหลัก

5. การรับรองเขตการปกครอง

เมื่อได้ดำเนินการจัดทำหลักฐานเขตการปกครองเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่ข้างเคียงเป็นผู้รองรับ

5.1 ผู้รับผิดชอบลงนามรับรอง

(1) เขตตำบลภายในอำเภอหรือกิ่งอำเภอเดียวกัน ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่ข้างเคียงเป็นผู้รับรอง

(2) เขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ข้างเคียง ผู้ว่าราชการจังหวัดเจ้าของท้องที่และผู้ว่าราชการจังหวัดที่ข้างเคียง และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่ข้างเคียงเป็นผู้รับรอง

(3) เขตจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ข้างเคียง และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของท้องที่ข้างเคียงเป็นผู้รับรอง

แบบเครื่องหมายที่ใช้ในแผนที่แสดงเขตการปกครอง

เครื่องหมาย

(1)		เขตเทศบาล
(2)		เขตเส้นพรมแดนตามกฎหมาย ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับ.....
(3)		เขตจังหวัด
(4)		เขตอำเภอ เขตกิ่งอำเภอ
(5)		เขตตำบล เขตองค์การบริหารส่วนตำบล
(6)		เขตหวงห้าม
(7)		เขตทหาร
(8)		เขตปลอดภัยในราชการทหาร
(9)		ทางหลวง ถนน ซอย
(10)		ถนนลูกรัง พื้นถนนอ่อน
(11)		ทางรถไฟ
(12)		สะพาน
(13)		แม่น้ำ คลอง ห้วย
(14)		อ่างเก็บน้ำ หนอง บึง
(15)		คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ
(16)		เขื่อน
(17)		เส้นชั้นความสูง
(18)		ภูเขา ควน เนิน
(19)		ศาลากลางจังหวัด
(20)		ที่ว่าการอำเภอ
(21)		ที่ว่าการกิ่งอำเภอ
(22)		สถานที่ราชการ
(23)		โรงพยาบาล สถานีอนามัย
(24)		หมู่บ้าน บ้าน
(25)		มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน
(26)		วัด ศาสนสถาน
(27)		โบสถ์คริสต์ศาสนา
(28)		สุเหร่า มัสยิด โบสถ์มุสลิม
(29)		ศาลเจ้า ศาลเทพารักษ์
(30)		เมตร

หมายเหตุ

- เครื่องหมาย (5) ให้ระบุคำอธิบายเครื่องหมายความข้อเท็จจริงที่แสดงในกรอบแผนที่
- ในกรณีที่กรอบแผนที่ที่มีพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร
  - ก. เครื่องหมาย (4) คำอธิบายเครื่องหมายให้เพิ่มคำว่า “เขตของเขต”
  - ข. เครื่องหมาย (5) คำอธิบายเครื่องหมายให้เพิ่มคำว่า “เขตของแขวง”
  - ค. เครื่องหมาย (19) คำอธิบายเครื่องหมายให้เพิ่มคำว่า “ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร”
  - ง. เครื่องหมาย (20) คำอธิบายเครื่องหมายให้เพิ่มคำว่า “สำนักงานเขต”